

จากวารสารกรมวิทยาศาสตร์บริการ ฉบับที่ 221 ได้กล่าวถึงการดำเนินงานการรับรองผลิตภัณฑ์ประกอบการรับรองผลิตภัณฑ์ตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน : ภาชนะสัมผัสอาหารจากธรรมชาติกาบหมากของกรมวิทยาศาสตร์บริการ ซึ่งตอบโจทยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ 1) เป้าหมายที่แสดงถึงความมั่นคงและการเติบโตทางเศรษฐกิจ คือ เป้าหมายที่ 8 : การส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลภาพและการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน และหากใช้แรงงานหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจทำให้เพิ่มรายได้ในชุมชน 2) เป้าหมายด้านคนและสังคม ในเป้าหมายที่ 1 เรื่องการจัดความยากจน 3) เป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม คือเป้าหมายที่ 12 : การสร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ขณะนี้มีผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองแล้วมากกว่า 30 โมเดล นอกจากกาบหมากแล้วยังมีวัสดุจากธรรมชาติหลายชนิดที่นำมาผลิตเป็นภาชนะใส่อาหารหรืออุปกรณ์ที่ใช้กับอาหารได้

ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและร่วมรณรงค์ในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของขยะพลาสติก ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน กองตรวจและรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์

กรมวิทยาศาสตร์บริการจึงได้ศึกษาและสำรวจผลิตภัณฑ์สัมผัสอาหารจากวัสดุธรรมชาติประเภทอื่นเพื่อขยายขอบข่ายการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์เพิ่มเติม

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าปัจจุบันคนไทยนิยมดื่มกาแฟและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้น ธุรกิจกาแฟสดและร้านเครื่องดื่มมีแนวโน้มขยายตลาดเพิ่มมากขึ้นด้วย แต่สิ่งที่ตามมาคือขยะจากแก้วเครื่องดื่ม ฝาปิดและหลอด สำหรับบางร้านมีการจัดทำแคมเปญให้ลูกค้านำแก้วมาบรรจุเครื่องดื่มเองเพื่อแลกส่วนลด แต่สำหรับหลอด ส่วนใหญ่เป็นพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่ามีวัสดุจากธรรมชาติหลายชนิดที่สามารถนำมาใช้เป็นหลอดได้ เช่น ช้างข้าว กระจุจ ราโพ ก้านผักนึ่ง ก้านตะไคร้อย่างไรก็ตาม การพิจารณาเลือกผลิตภัณฑ์เพื่อดำเนินการรับรอง นอกจากต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาด ทศนคติของผู้บริโภค ความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์และความสามารถในการผลิตของผู้ประกอบการแล้ว ยังพิจารณาถึงปริมาณวัตถุดิบที่มีอยู่เพียงพอ และแหล่งของวัตถุดิบต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนเพื่อไม่ให้พืชหรือวัตถุดิบเหล่านั้นหมดไป

ในปีงบประมาณ 2566 กองตรวจและรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ กรมวิทยาศาสตร์บริการ ได้พิจารณาเลือกผลิตภัณฑ์ปลอดจากธรรมชาติ ประเภทกระจูดและลาโพ เป็นผลิตภัณฑ์ที่จะให้การรับรองต่อไป เนื่องจากทั้งสองประเภท ผลิตจากพืชเติบโตเร็ว และหากมีปริมาณมากเกินไป ต้องกำจัดทิ้ง เนื่องจากจะเป็นสาเหตุของการเกิดไฟป่า นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการผู้ผลิตทั้งสองประเภทแล้ว พบว่าขณะนี้ผลิตภัณฑ์นี้เริ่มเป็นที่ต้องการของตลาด โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติและผู้บริโภคที่ให้ความใส่ใจเรื่องสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเรามารู้จักพืชทั้งสองประเภทก่อน

กระจูด เป็นพืชล้มลุกชนิดหนึ่ง มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Lepironia articulata* (Retz.) Domin จัดอยู่ในวงศ์ Cyperaceae สามารถเจริญเติบโตได้ง่าย และแพร่พันธุ์ได้รวดเร็ว ชอบขึ้นเป็นกลุ่มใหญ่ในแหล่งน้ำธรรมชาติ หรือในพื้นที่ชุ่มน้ำหรือบริเวณที่มีน้ำขังตลอดทั้งปี สำหรับส่วนลำต้นมีลักษณะกลม ด้านในกลวง มีเยื่ออ่อนคั่นเป็นข้อ ๆ สีเขียวอ่อน มีขนาดตั้งแต่เท่ากำปั้นไม้ขีดไฟจนถึงเท่าแท่งดินสอดำ โดยจะคัดขนาดที่เหมาะสมเพื่อนำมาผลิตเป็นหลอด

ลาโพ มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud. จัดอยู่ในวงศ์ Poaceae มีชื่ออื่นหรือชื่อท้องถิ่น เช่น อ้อเล็ก, ลาโพ (พัทลุง), อ้อน้อย (เชียงใหม่), อ้อลาย อ้อเล็ก (ภาคกลาง), อ้อ (ทั่วไป), หลูเกิน หลูเหว่ย (จีนกลาง) เป็นพืชลักษณะคล้ายจำพวกไผ่ โคนลำต้นมีกาบใบหุ้มอยู่ ภายในกลวง ใบเรียวยาว ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ เนื้อใบสาก ออกดอกเป็นช่อที่ปลายยอด ช่อดอกยาว ก้านช่อดอกมีขนขึ้นปกคลุม ผลรูปกลมรี มักเติบโตบริเวณพื้นที่เปิดโล่ง ใกล้เคียงแหล่งน้ำ ส่วนลำต้นสามารถนำมาผลิตเป็นหลอดได้

ในขณะนี้กรมวิทยาศาสตร์บริการได้ดำเนินการร่างข้อกำหนดเฉพาะผลิตภัณฑ์ตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน ปลอดจากธรรมชาติ เพื่อการรับรองผลิตภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์ทั้งสองประเภท โดยคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านความปลอดภัย คุณลักษณะทางกายภาพ การผลิตที่เน้นด้านสุขลักษณะอนามัย การบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน ในฉบับหน้า

จะกล่าวถึงรายละเอียดข้อกำหนดเฉพาะผลิตภัณฑ์และการดำเนินงานการรับรองผลิตภัณฑ์ดังกล่าว

ภาพแสดงลักษณะลำต้นลาโพ

เอกสารอ้างอิง

- ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สืบค้นจาก <https://www.sdgmove.com/sdg-101/> เข้าถึงเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2565
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สืบค้นจาก <https://sdgs.nesdc.go.th> เข้าถึงเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2565
- มนตรี ศรีวงษ์. จับตา! ตลาดกาแฟนอกบ้านปี 66 แข่งเดือด! ยักษ์ใหญ่เปิดศึกชิงตำแหน่งตลาด. *Thaifranchise-center*. สืบค้นจาก <https://www.thaifranchise-center.com/document/show.php?docuID=7744> เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2566
- กรมวิทยาศาสตร์บริการ. เครื่องจักสานจากกระจูด. ฐานข้อมูลส่งเสริมและยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP สืบค้นจาก <http://otop.dss.go.th/index.php/en/knowledge/interesting-articles/151-2017-10-02-10-20-31> เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2566
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน). Reed, Danube grass. สืบค้นจาก <http://mail.bedo.or.th/biodetail/15233> เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2566